Mi történt itt 11 éve?

SZUBJEKTÍV* VISSZATEKINTÉS

A szeptemberi meglepetéspremier kapcsán elöntötte a szerkesztőséget a nosztalgiahullám, ezért a szokásos klubrovat helyett a múltba révedünk és megnézzük, min kellett tengődnie tíz éve az egyszeri animésnek. Hátha ettől mindenki magába száll és abbahagyja az Animax kritizálását...

1998-ban szinte a semmiből, robbanásszerűen jelent meg a magyarországi anime-szcéna. Hiába bukkant fel a korábbi években is egy-egy alkalom erejéig anime a Magyar Televízió 1-es csatornáján, hosszú távú hatása egyiknek sem volt. Az említett évben viszont több, egymást erősítő hatás is hozzájárult az anime hazai sikeréhez. A kommunikációt elősegítő betárcsázós internet elterjedése mellett megjelent a kereskedelmi televíziózás és vele az új műsorfajták. A kevés csatorna miatt a mainál jóval nagyobb volt a nézettség, ezért generációk alapélményét jelenthette egy-egy tévéműsor. (Erre a legjobb példa a *Kacsamesék* egyik részének 1993-mas megszakítása Antall József miniszterelnök halála miatt.)

A kulcsszereplő az RTL Klub hétköznap délutáni rajzfilmblokkja, a *Rajzfilmklub* volt, mely százezreket ismertetett meg az anime világával. Persze aki nem nézett utána, maximum annyit tudhatott meg a tévéújságokból, hogy japán rajzfilmet lát – vagy még ennyit sem, hiszen kezdetben a legtöbb sorozatot francia rajzfilmként listázták a műsorismertetések. Sok anime ugyanis francia közvetítéssel került hozzánk, vélhetően egy csomagban vásárolták őket a híres-hírhedt romantikus francia tinisorozattal, *Az első csók*kal. Ennek következtében a japán nevek, a főcímek és párbeszédek a francia átiratban köszöntek vissza (és nem volt ritka a tartalmi átszerkesztés, sőt néha még a cenzúra sem). De bárhogy történt, annyi biztos, hogy a '98 környéki tinédzsergenerációban a mai napig ugyanolyan hívószóként funkcionál a *Songoku* vagy a *Holdtündér* szó, mint a *Popócici* vagy a *Shagshag*. (Hogy ne tölts éjjeleket álmatlanul forgolódva, utóbbiak a nyolcvanas évek végi *Az elsüllyedt világok* c. francia sorozat szereplői.)

Ezek a rajzfilmek valami radikálisan más stílust képviseltek: rajzfilmek voltak, de felnőtt történetekkel, felnőtt műfajokban. Időnként még az erőszak és vér is megjelent bennük, ami sok szülőnél persze kiverte a biztosítékot. Üdítő színfoltot jelentettek a sok gyermeteg rajzfilm között, és az épp felnőtté váló generáció számára nagy lökést adtak ahhoz, hogy megteremtse a hazai anime-szubkultúrát.

Ma már tudjuk, hogy több akkori sorozat csak egy-egy animeműfaj átlagos képviselőjének számít, de a „hőskorszakban" mindegyik cím egyedinek és különlegesnek tűnt. *A pálya ördöge* nem csak a furcsán görbülő focipálya vagy az esetenként három percig tartó félidők miatt volt emlékezetes, hanem a téma újszerű kezelése, a mitikus szintre emelt ifi-focimeccsek miatt is. Vele kontrasztban a *Grand Prix* autóversenyes krimije állt hosszú, kitartott jeleneteivel, disszonáns zenéivel és szürreális csavarjaival. Az első látásra *Az Édesvölgyi suli szerelmes ikrei*-típusú sorozatnak látszó *Candy, Candy*-ről hamar kiderült, hogy meglepően komoly hangvételű, nyugati ihletésű romantikus dráma intrikával, halálesetekkel, világháborúval, összetört szívekkel. A később indult *Hello, Sandybell!* hasonló stílust képviselt, de könnyedebb történet lévén nem is tett mélyebb benyomást – fiatal lány, egzotikus skót táj, juhászkutya, a többi részlet homályos. A *Manóvári manók* esetében a pasztellszíneket, lágy kontúrokat, apró mozgásokat használó animáció külön atmoszférát adott a bájos történetekhez. A *Sailor Moon*t és a *Dragon Ball*t pedig aligha kell külön bemutatni.

Dobay Ádám

*Értsd: elég rég volt ahhoz, hogy te teljesen másra emlékezz :)